

อมตวาจา

คุณค่าแห่งชีวิต

ค้นหา ศ.ศิลาแลง ในช่องค้นหาของ

ศ.ศิลาแลง

เรียบเรียงโดย

ศ.ศิลาแลง

อมตวาจา
คุณค่าแห่งชีวิต

เรียบเรียงโดย

อมตวาจา คุณค่าแห่งชีวิต

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : พ.ศ. ๒๕๕๙
จำนวนพิมพ์ : ๖,๐๐๐ เล่ม
เรียบเรียงโดย : พลตรี หลักแก้ว อัมโรสถ
ออกแบบปก : ปรเมศร์ ธรรมรักษา
ภาพโดย : ศักดา ปัณฑะจักร
พิสูจน์อักษร : กัญญา พิทักษ์ปรีชากิจ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

หลักแก้ว อัมโรสถ (ศ.ศิลาแลง), พล.ต.
อมตวาจาคุณค่าแห่งชีวิต.-- กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๙.
๑๙๘ หน้า.

๑. ปรัชญาไทย. I. ชื่อเรื่อง.

๑๐๐
ISBN 978-616-406-696-0

พิมพ์ที่ หจก. อรุณการพิมพ์
๔๕๗/๖-๗ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐-๒๒๘๒-๖๐๓๓-๔ โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๒๑๘๗-๘
E-mail: info@aroonkarnpim.co.th
www.aroonkarnpim.co.th

คำนำ

อมตวาจา คุณค่าแห่งชีวิต เล่มนี้ เป็นการคัดสรรเรื่องราวที่ทรงคุณค่าจากหนังสือหลายเล่ม เช่น พระธรรมบทในพระพุทธศาสนา นิทานหิโตปเทศของท่านเสฐียรโกเศศ ราชนิติ ธรรมนิติ โลกนิติ และโอวาทสี่ของท่านเหลี่ยวฝาน ซึ่งทุกเรื่องได้สกัดออกมาแล้ว จึงเหมาะที่จะศึกษาเพื่อน้อมนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นทุกหน้าจะประกอบไปด้วยการ์ตูนเพื่อให้ผู้อ่าน อ่านอย่างสบายๆ และมีเวลาคิดตามไปด้วยจะเกิดประโยชน์มากขึ้น

อักษรทุกตัวในหนังสือเล่มนี้มีคุณค่ายิ่ง เป็นภูมิปัญญาที่เข้มข้น ควรอ่านอย่างมีสติ ช้าๆ ไม่ต้องรีบร้อน ท่านจะได้สัมผัสกับบทสอนใจที่เปี่ยมไปด้วยปัญญา ให้ความรู้ตั้งแต่เกิดจนตายและนำไปสู่ภพภูมิข้างหน้า

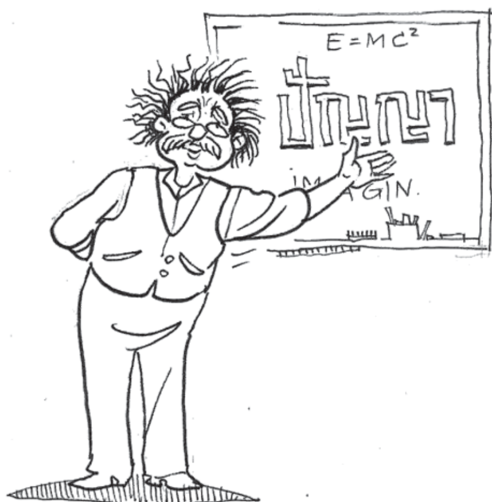
อ่านด้วยดีย่อมเกิดปัญญา เมื่อมีปัญญาก็จะได้นำมาพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม ต่อไป

ด้วยความปรารถนาดี
ศ.ศิลาแลง

สารบัญ

หิโตปเทศ
คลังแห่งปัญญา

สรรพสมบัติทั้งหลาย
อะไรจะประเสริฐเท่า**ปัญญา** เป็นไม่มี
เพราะใครจะแย่งเอาไปมิได้
ซื้อขายมิได้ และเป็นสมบัติอันมิตายตัว

เมล็ดงา
ย่อมมีน้ำมันอยู่เป็นอันมาก
ถ้าไม่คั้นบีบแล้ว
ทำอย่างไรจึงจะได้น้ำมัน
ของเมล็ดงาเล่า ?

กรรมที่ได้ทำไว้ชาติก่อน

มนุษย์เรียกว่า **วาสนา**

เพราะฉะนั้นจะประกอบกิจใดๆ

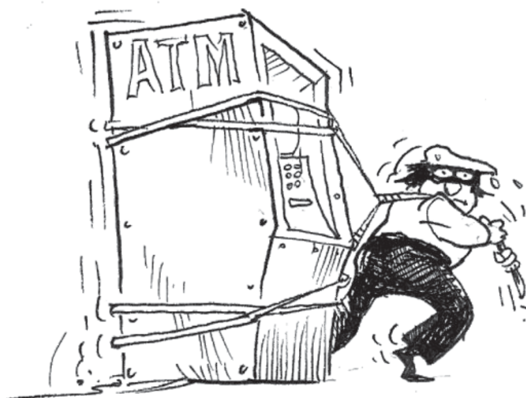
ควรทำให้เต็มความสามารถ

และอย่ามีความย่อท้อ

ในกิจการงานอันดีที่ได้ทำนั้น

ช่างปั้นๆ ก้อนดินเป็นรูปต่างๆ
ตามใจตนได้ฉันใด
กรรม ที่ตนสร้างมาแต่อดีต
ย่อมสร้างสรรค์มนุษย์ให้มีภาวะต่างๆ
ตามลักษณะของกรรมฉันนั้น

ความโลภ ทำให้เกิด **โทสะ**

ความโลภทำให้เกิดกาม**ความกำหนัด**

ความโลภทำให้เกิด**โมหะ**และความเสียหาย

เพราะฉะนั้น

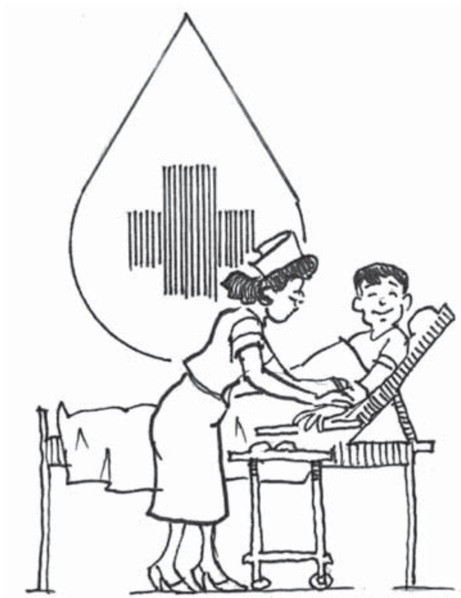
ความโลภ จึงเป็นบ่อเกิดของความชั่วทั้งสิ้น

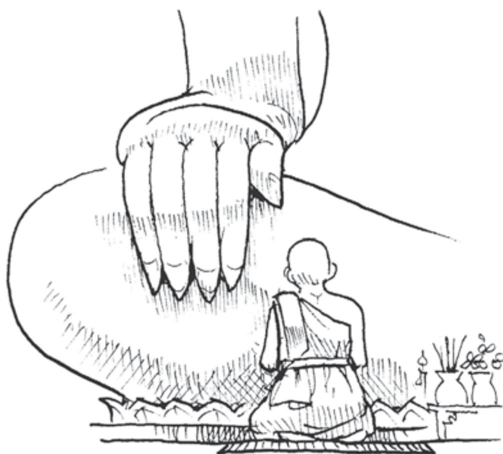
การงานทั้งปวง สำเร็จได้ด้วย **สามัคคี**
พร้อมเพรียงกัน
แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย
เส้นหญ้าควั่นเข้าเป็นเชือกเกลียว
อาจจะผูกช้างสารอันเมามันได้

ไม่มีใครในโลกนี้
จะมีสุขยิ่งกว่า
ผู้ที่มีมิตรสหายไว้สนทนาหารือ
และปรับทุกข์ร่วมสุขแก่กัน

เมื่อความพินาศเป็นเรื่องเที่ยง
คือทรัพย์ก็จะต้องย่อยยับ
และชีวิตจะต้องแตกดับ
หนีความจริงไม่พ้นฉะนี้
การบริจาคคือยอมให้ทรัพย์ย่อยยับ
และยอมให้ชีวิตแตกดับ

สิ่งที่จะติดตามตนไปแม้ในยามสิ้นชีวิต
คือ **มิตรธรรมเท่านั้น**
ประคับประคองเป็นคู่เคียงไปด้วย
ส่วนสิ่งอื่นๆ นอกนั้น
ถึงความย่อยยับพร้อมกับร่างกาย

ขึ้นชื่อว่า**ทุรชน**
ไม่ควรใครจะส้องเสพสมาคม
ถ่านไฟเมื่อยังไม่ดับ ถูกมือก็ร้อนพอง
ดับเย็นแล้ว ถูกมือก็เปื้อนดำ

อันว่าทุรชน แม้จะมีความรู้เป็นอาภรณ์
ก็ต้องหลีกเลี่ยงเสียจนพ้น
อย่าได้สมาคมข้องแวะเป็นอันขาด
เปรียบเช่นอสรพิษประดับดวงมณี
เชื่อได้ว่าจะไม่ทำอันตรายละหรือ ?

คนชั่วเหมือนกับหม้อดินแตกสลายง่าย
ทั้งแตกแล้วจะซ่อมให้ดีเหมือนเก่ายาก
คนดีเปรียบ**เหมือนหม้อทอง**
ยากที่จะแตก
ทั้งแตกก็อาจจะประสานให้คืนดีง่าย

มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
มีความยินดีที่จะสนทนา
เปล่งวาจาไพเราะ มีใจอารี มีกิริยาสุภาพ
เหล่านี้เป็นเครื่องหมายของผู้จงใจคบ
มีหน้าจืดบึ้งไม่ยิ้มแย้ม ลืมความหลัง
มีกิริยาอันน่าชัง เอาความเสียไปนินทา
เอาชื่อใครต่อใครมาพูดยุ่งเพื่อสนทนา
เหล่านี้เป็นเครื่องหมายของผู้มิใช่มิตร

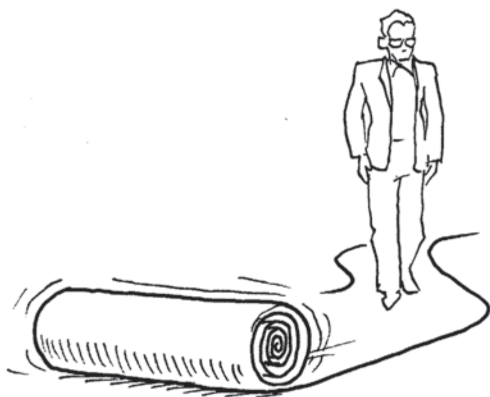
ควรอยู่บ้านที่ว่างเปล่า
ดีกว่าอยู่บ้านที่เจ้าของใจร้าย
ควรได้หญิงแพศยาเป็นภรรยา
ดีกว่าหญิงที่ไม่มีใครเขาสมาคมอีกแล้ว
ควรอยู่ในป่า
ดีกว่าอยู่ในประเทศที่ผู้ปกครองไม่ตั้งในยุติธรรม
ควรทำลายตนเองเสียดีกว่าเสพด้วยคนชั่ว

มีความรู้แต่ผิวๆ
ใช้ทรัพย์แลกเมถุน
อาศัยอาชีวะจากผู้อื่น
สามประการนี้
เป็นการอุบาทว์ของมนุษย์

ปัญญาเฉาเพราะ**โลภ**
ความโลภให้เกิดความแส่หา
บุคคลที่แส่หา**ไม่รู้จักเพียงพอ**
ย่อมตกระกำลำบาก
ในปัจจุบันและอนาคต

ผู้ใดมีใจ **สันโดษ**
ผู้นั้นก็เป็นเจ้าของสมบัติทั้งปวง
เสมือนผู้สวมรองเท้าหนังเดินบนพื้นดิน
ก็รู้สึกดุจว่าพื้นดินนั้นปูด้วยหนังมิใช่หรือ

ท่านที่ชุ่มชื่นด้วยน้ำอมฤต

คือความสันโดษ

มีใจเย็นฉ่ำ ก็เสพความสำราญได้

ส่วนผู้ละโมบแก่ทรัพย์

เที่ยววิ่งกระเสือกกระสนแทบทุกหัวระแหง

จะหาความสำราญอย่างท่านมาจากไหน ?

ผู้ไม่ต้องไปรอรับทาน
อยู่ที่ประตูบ้านของเศรษฐี
ผู้ไม่เคยต้องระหกระเหินพลัดพรากจากกันไป
ผู้กล่าววาจาอันไม่ไร้ประโยชน์
ชื่อว่ามี **ความสุขแท้จริง**

คนมีสันดานดิ้นรน
แม้ต้องเดินทางไกลตั้งร้อยโยชน์
เพื่อแสวงหาทรัพย์
ก็ยังเห็นว่าไม่ไกล
ผู้สันโดษ หมดพอใจ
ถึงทรัพย์จะอยู่ใกล้มือ
ก็รู้สึกห่างไกลไม่มีนำพา

แท้จริงการรู้จักตัดตอน

ย่อมเป็นองค์บัณฑิต

เพราะเป็นเหตุให้การพิบัติขัดข้องทั้งหลาย

ลดเสื่อมหายสูญไป

ผู้ที่ทำอะไร**ไม่รู้จักตัดตอน**

พึงมีความวิบัติทุกฝีก้าว

ความมั่งมี อุปมาเหมือนธุลีปลายเท้า
ความเป็นหนุ่ม
อุปมาเหมือนกำลังน้ำที่ตกจากเขา
ความเป็นมนุษย์เสมือนหยดน้ำอันสั่นไหว
ชีวิตอุปมาเหมือนต่อมน้ำ
ผู้ใดมีความรู้แน่นอน
แต่ไม่ปฏิบัติธรรมอันเป็นกุญแจไขประตูสวรรค์
ภายหลัง ผู้นั้นถูกชราพาให้งุ่มง่ามอ่อนกำลังใจแล้ว
ความเสียใจก็จะเป็นไฟเผาให้ร้อนกลุ้ม

มีทรัพย์แต่ไม่เผื่อแผ่
ก็ดั่งถังน้ำที่อัดน้ำไว้ไม่มีทางออก
กลแต่จะระเบิด
การเผื่อแผ่เป็นเครื่องรักษาทรัพย์ที่มีไว้
มิให้เป็นอันตราย
เสมือนถังน้ำที่มีท่อระบายผ่อนให้ไหลได้
ผู้เหนียวแน่น ฝังทรัพย์ที่สั่งสมไว้ใต้ดินนั้น
เป็นทางพาตนไปอบายภูมิ

ผู้ไม่ระวังสุขของตน
สาละวนแต่สั่งสมทรัพย์
ก็เท่ากับแบกภาระให้ผู้อื่น
ก่อความลำบากเดือดร้อนให้ตนเอง

สิ่งอันปลื้มใจคือทรัพย์ มีคติเป็น ๓ สถาน
สถานที่ ๑ เผื่อแผ่ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
สถานที่ ๒ บริโภคใช้สอยให้ตนได้สุข
สถานที่ ๓ สำหรับวินาศย่อยยับไป
ถ้าเจ้าของไม่แบ่งปันเป็นสุขแก่ใครบ้าง
มิหนำซ้ำตนเองก็ไม่ค่อยพอใช้จ่าย
พอให้ได้รับความเอิบอิ่มสำราญไซร้
ทรัพย์ของเขาย่อมมีคติเป็นสถานที่ ๓

วัตถุเสบียงควรสั่งสมจริง
แต่อย่ามั่วสุมให้มากเกิน
ทรัพย์ใด เจ้าของเผื่อแผ่แก่เพื่อนมนุษย์
ตนเองก็บริโภคอิ่มหนำ
ทรัพย์นั้นจึงเป็นอันนับว่าทรัพย์แท้จริง
เพราะเมื่อตายแล้ว สมบัติและภรรยา
จักตกไปเป็นเครื่องสำเริงรมย์ของผู้อื่น

ควรยอมรับสุขซึ่งมีมา
ทุกข์ที่มีมาก็ควรยอมเหมือนกัน
กงเกวียนหมุนเวียนไปฉันใด
ทุกข์ก็ดี สุขก็ดี
ย่อมผลัดเปลี่ยนวนมา ฉันนั้น

สูเจ้ามีทรัพย์ จะเย่อหยิ่งหรือไม่ ?
สูเจ้าเสียทรัพย์ จะโทมนัสหรือไม่ ?
แท้จริงความสูงและต่ำของมนุษย์
เหมือนกับลูกคลีที่เดาะแล่น

ผู้รู้คุณ ย่อมยินดีในผู้มีคุณ
ผู้เนรคุณ ไม่มีความชมชื่นในผู้มีคุณ
แมลงผึ้ง (รู้ว่าบัวมีคุณ)
สู้ออกจากป่ามาหาดอกบัว
แต่ชาติกบอยู่ติดกับกอบัว
บ่ห่อนเข้าหาดอกบัวเลย

สหายอาจจะหาได้
ในเวลา**มีวาสนา**
แต่สหายที่แท้จริง
ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ

ในอากาศมีอามิส**สำหรับปักษี**
ในพื้นปฐพีมีสำหรับประชาที่สัญจรบนดิน
ในกระแสสินธุ์มีสำหรับมัตสยาชาติ ฉันใด
ในโอกาสทุกแห่งหนย่อมมีสิ่ง
ซึ่งเป็นอาหารแก่นรชนอยู่อุดมดื่นฉันนั้น

เกิดเป็นมนุษย์

ต้องพยายามแสวงหาทรัพย์ซึ่งยังไม่ได้
ทรัพย์ซึ่งได้แล้วต้องรักษาให้พ้นภยันตราย
เพิ่มพูนทรัพย์ที่รักษาไว้นั้น โดยทางที่ชอบ
หว่านทรัพย์ที่เพิ่มพูนไว้ลงใน**บุณยเขต**

เพราะเห็นการหมดเปลืองแห่งยาหยอดตา
และการพอกพูนแห่งจอมปลวก (เป็นแบบอย่าง)
บัณฑิตควรทำการให้เกิดผลเพิ่มทุกวัน
ด้วยการบริจาค
การศึกษาพระคัมภีร์และสุจริตกรรม

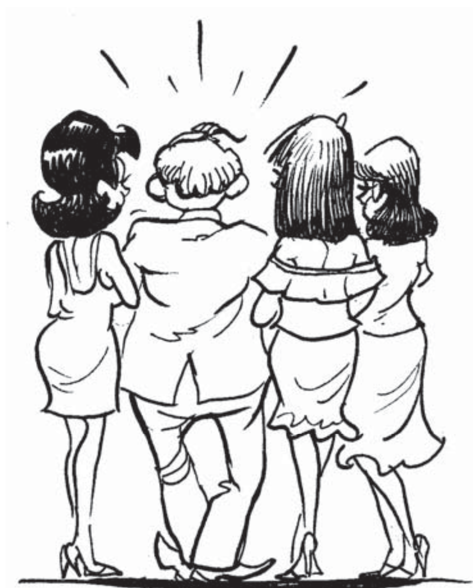
น้ำหยดลงทีละหยาด
ยังเต็มหม้อได้
นั่นเป็นอุปมาแห่งวิทยาทั้งปวง
แห่งธรรม แห่งทรัพย์

ในสมัยยังไม่ถึงพรหมลิขิต
แม้ต้องศรตั้ง ๑๐๐ เล่มก็ไม่ตาย
ผู้ถึงคราวแล้วเพียงถูกคมใบหญ้าคาบาด
ก็ดำรงชีพอยู่ไม่ได้

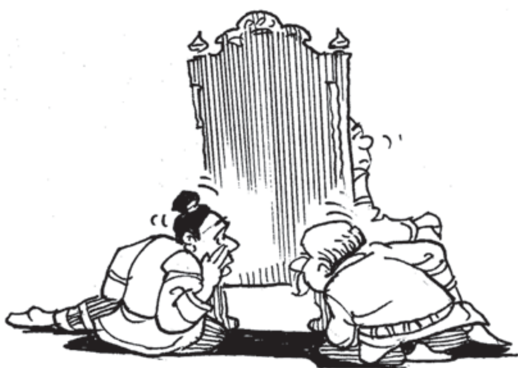
นรชนจะเสื่อมลงขั้นต่ำ
หรือจะเจริญขึ้นชั้นสูง
อาศัยกรรมของตนบันดาล
เสมือนคนขุดสระ (ก็ลงต่ำอยู่ในหลุม)
หรือคนก่อกำแพง (ก็ขึ้นสูงอยู่บนผนัง)

นฤบดีโปรดแต่**คนอยู่ใกล้ชิด**
ถึงจะไร้วิชา ต่ำสกุล หรือทรามกิริยา (ก็ตามที)
เพราะโดยมาก **ภูมิบดี สตรีเหล่าเถาลดา**
ย่อมจะพาดพันส่วนที่อยู่ใกล้

ม้า, ศัสตรา, หนังสือ, พิณ,
ถ้อยคำ, ชาย และหญิง
จะใช้ได้ดีหรือไม่ดี
แล้วแต่วิธีของมนุษย์ผู้ใช้

อันว่าพระราชาผู้ทรงดูหมิ่น (คนเป็นเบื้องหน้า)
ก็จะมีแต่ชนจนความรู้เป็นบริวาร
เพราะฉะนั้น ตามหลักนี้ก็จะไร้ผู้มีสติสัมปชัญญะ
เมื่อราชอาณาจักรว่างเว้นจากผู้มีปัญญา
ประศาสโนบายก็เสื่อม
หากประศาสโนบายทรามแล้ว
(ประเทศ) **ทั้งโลกจำต้องล่มจมลง**

อันว่าทุรชน ถึงจะให้ยศบรรดาศักดิ์สูงเพียงไร
ย่อมคงลงไปสู่ปกติสันดานเดิมของตน

ไม่ผิดกับหางสุนัข

ซึ่งถึงจะเข้าเครื่องดัดซัดน้ำมันชโลมสักเท่าไร
มันก็ไม่หายงอ

ธรรมดาว่าหางของสุนัข
แม้จะถูด้วยน้ำมันรัดไว้ด้วยผ้าตั้ง ๑๒ ปี
แต่พอแก้ออก มันก็กลับงอ
ตามธรรมชาติเดิมของมัน

ทำคุณในเหล่าพาล
ตั้ง ๑๐๐ ครั้ง ย่อมสูญผล
กล่าวสุนทรพจน์ให้พวกโง่
ตั้ง ๑๐๐ หน ย่อมป่วยการ
พร่ำพูดคำสอนใจให้คนดื้อรั้น
ตั้ง ๑๐๐ สถาน ย่อมไร้ประโยชน์
แนะปัญญาในคนโฉดเขลา
ตั้ง ๑๐๐ กระบวน ย่อมเหนื่อยเปล่า

ราชนีติ (รัฐประศาสน์)
ย่อมเหมือนกับหญิงบำเรอราษฎร์
มีการเปลี่ยนรูปเป็นอเนก
(กล่าวคือ) ตรงตามจริงหรือกลับอุบายบ้าง
เข้มงวดหรือผ่อนผันบ้าง ดุร้ายหรือกรุณาบ้าง
ตัดผลประโยชน์เสียหรือช่วยทุนทรัพย์บ้าง
มีรายจ่ายเสมอ
แต่ก็มีแก้วแหวนทองเงินเป็นรายได้จำนวนใหญ่

การดื่มน้ำนมแห่งพญานาค
มีแต่เพิ่มพิษร้ายขึ้น
การว่ากล่าวตักเตือน**คนบัดซบ**
ก็ฉันเดียวกัน
สำหรับให้มันโกรธ
หาเพื่อความสุขสงบไม่

จงเว้นการคลุกคลีกับ**ทุรชน**
เข้าหาสมาคม**คนดี**
จงบำเพ็ญบุญทั้งกลางวันกลางคืน
ระลึกถึงความไม่เที่ยงไว้เป็นนิตย์

ควรยอมร้อย ไม่ควรวิวาทหนึ่ง
มติของปราชญ์เป็นฉะนี้
แม้ไม่มีมูล ก็วิวาทเถิด
ดังนี้ **คือลักษณะของคนโง่**

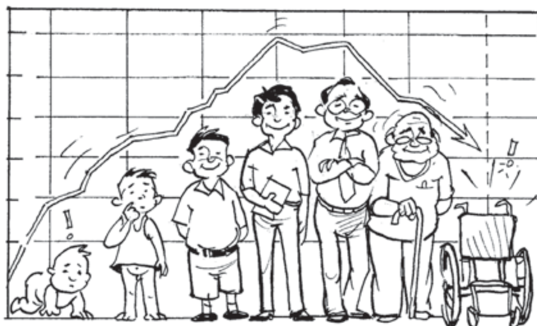
แม้คนอื่น แต่มีประโยชน์เกื้อกูล
ก็เป็น**พงศ์พันธุ์**
แม้พงศ์พันธุ์
แต่ไม่มีประโยชน์เกื้อกูลก็เป็น**คนอื่น**
โรคเกิดในร่างกายแท้ๆ
หาประโยชน์เกื้อกูลมิได้
ยาเกิดถึงในป่าก็มีประโยชน์เกื้อกูล

พระภูบาลแม้ไร้ความรู้
ก็ได้รับความเจริญอย่างเอกได้
โดยส้องเสพ**ผู้เจริญด้วยวิทยา**
เปรียบเหมือน
พฤกษชาติอยู่ใกล้น้ำฉะนั้น

ผู้ใดถือหน้าที่เป็นใหญ่
เมินการชอบหรือชังของนายเสีย
กล่าวเหตุผลอันสมควรไม่ค่อยชอบใจนาย
ผู้นั้นนับว่าเป็นสหายพระราชา

อันว่ากระแสแม่น้ำ
ย่อมไหลไปไม่ย้อนกลับ ฉันใด
วันคืนก็พาอายุของสัตว์ไปเรื่อยทุกเมื่อ ฉันนั้น

คนดีที่มีอายุยืน
เป็นเหตุให้สรรพสัตว์ได้ความสุขด้วย
แต่คนชั่วมีอายุยืน
กลับเป็นเหตุให้สรรพสัตว์เดือดร้อน
โดยไม่ต้องสงสัยเลย

ราชนีติ–ธรรมนีติ
หลักชัยแห่งชีวิต

ไม่พึงดูหมิ่นวิชาความรู้ว่าน้อย
พึงกำหนดจดจำความรู้
ที่ได้ยินได้ฟังมาแล้วให้ขึ้นใจ
วิชาความรู้ที่ค่อย ๆ สั่งสมไว้นานเข้า
จะเต็มบริบูรณ์ ดุจดังจอมปลวก
และหยดน้ำฉะนั้น

ไม่พึงดูหมิ่นวิชาความรู้
หรือศิลปวิทยาว่าน้อย
วิชาความรู้หรือศิลปวิทยาแม้อย่างเดียว
หากแตกฉาน
ก็สามารถใช้เลี้ยงชีวิตได้

สิ่งทั้ง ๕ ประการนี้ จะต้องให้เป็นไปทีละน้อย ได้แก่

การศึกษาศิลปวิทยา

การสะสมทรัพย์สิน

การขึ้นภูเขา

การเสพกามคุณ

การแสดงความโกรธ

ก้านบัว บอกตื้นลึกของน้ำ
มารยาท บอกถึงชาติตระกูล
ถ้อยคำที่พูด **บอกถึงสติปัญญา**
หญ้าเหี่ยวแห้ง บอกถึงสภาพของดิน

ในวัยเด็กไม่แสวงหาวิชา
ในวัยหนุ่มสาวไม่แสวงหาทรัพย์
ในวัยผู้ใหญ่ไม่แสวงหาธรรม
ในวัยแก่เฒ่าจักทำอะไรได้

ลูกเอ๋ย ลูกจงตั้งใจเรียน จะมัวเกียจคร้านอยู่ไย

คนไม่มีวิชาความรู้ จะต้องทำงานหนัก

ในโลกนี้

เขาเคารพบูชาคนที่มีวิชาความรู้

ลูกเอ๋ย

ลูกจงหมั่นหาความรู้ใส่ตนทุกวัน ๆ เถิด

โคกับคนต่างก็มีการกิน การเสพเมถุน
และการนอนเช่นเดียวกัน
แต่วิชาความรู้เท่านั้นที่ทำให้คนต่างจากสัตว์
คนที่ไม่มีวิชาความรู้ก็ไม่ต่างอะไรกับโค

บุตรคนต่ำศักดิ์
ก็อาจเป็นอำมาตย์ของพระราชาได้
บุตรคนโง่ก็อาจเป็นบัณฑิตได้
บุตรคนจนก็อาจเป็นเศรษฐีได้
ฉะนั้น จงอย่าดูหมิ่นคน

ช่างหม้อตีหม้อ มิใช่มุ่งให้หม้อแตก

แต่มุ่งให้สวยงาม

ครูตีศิษย์ มิใช่มุ่งผลักไสให้ศิษย์ตกทุกข์ได้ยาก

แต่มุ่งสร้างสรรค์ ให้มีความเจริญ ก้าวหน้า

การคบนักปราชญ์
ย่อมทำให้ผู้คบพลอยมีความรู้ตามไปด้วย
ดุจดังใบทองกวาวที่ห่อกฤษณา

ใบทองกวาว ก็พลอยหอมฟุ้งไป
ด้วยฉันนั้น

ร่มเงาของต้นไม้ย่อมอำนวยความสุขให้ได้
ร่มเงาของญาติย่อมอำนวยความสุข
ให้ได้ยิ่งกว่าร่มเงาของต้นไม้
ร่มเงาของบิดามารดาย่อมอำนวยความสุข
ให้ได้ยิ่งกว่าร่มเงาของญาติ
ร่มเงาของอาจารย์และพระราชา
ย่อมอำนวยความสุขให้ได้ยิ่งกว่า
ร่มเงาของบิดามารดา
ร่มเงาของพระพุทธเจ้า
ย่อมอำนวยความสุขให้ได้ยิ่งกว่าร่มเงาทั้งมวล

ภมรชอบดอกไม้
คนดีชอบสิ่งที่เป็นคุณ
แมลงวันชอบของเน่า
คนชั่วชอบสิ่งที่เป็นโทษ

ในยามสงคราม **ต้องการนักรบกล้า**
ในยามวุ่นวายใจ **ต้องการคู่คิด**
ในยามมีอาหารอร่อย **ต้องการคนที่รัก**
ในยามมีปัญหายุ่งยาก **ต้องการผู้รู้**

จะรู้ว่าเป็นม้าดี **ก็ในยามวิ่ง**
จะรู้ว่าเป็นโคดี **ก็ในยามลากเข็น**
จะรู้ว่าเป็นแม่โคดี **ก็ในยามให้นม**
จะรู้ว่าเป็นบัณฑิต **ก็ในยามพูด**

ทรัพย์ของคนดี แม้มีน้อย
ก็พอพึ่งพาอาศัยได้
เหมือนน้ำในบ่อที่ใช้ดื่มกินได้
ส่วนทรัพย์ของคนชั่ว
แม้มีมากแต่ก็พึ่งพาอาศัยไม่ได้
เหมือนน้ำในทะเลที่ใช้ดื่มกินไม่ได้

แม่น้ำย่อมไม่กินน้ำ
ต้นไม้ย่อมไม่กินผล
ฝนย่อมไม่เลือกที่ตก
ทรัพย์ของคนดี ย่อมมีไว้เพื่อประโยชน์ผู้อื่น

ถึงจะเป็นคนอื่น ถ้าเกื้อกูลกัน ก็ถือว่าเป็นญาติ
ถึงจะเป็นญาติ ถ้าไม่เกื้อกูลกัน ก็ถือว่าเป็นคนอื่น
เชื้อโรค ถึงจะเกิดในตัวเรา ก็ไม่มีประโยชน์
ยาสมุนไพร ถึงจะเกิดในป่า ก็มีประโยชน์

จะรู้จักคนรับใช้ดี เมื่อยามใช้งาน
จะรู้จักญาติพี่น้องดี เมื่อยามมีภัย
จะรู้จักมิตรดี เมื่อยามประสบความวิบัติ
และจะรู้จักภรรยาดี
เมื่อยามสิ้นเนื้อประดาตัว

ควรหลีกสัตว์มีเขาให้ห่าง ๕๐ ศอก

หลีกม้า ๑๐๐ ศอก

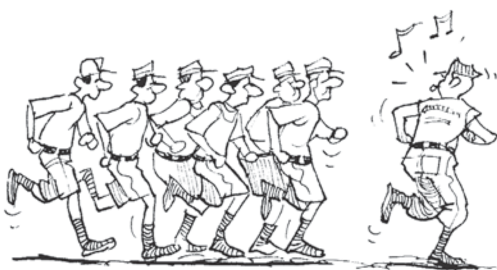
หลีกช้างงา ๑,๐๐๐ ศอก

แต่ทรชนคนชั่วนั้น

ควรหลีกหนีโดยยอมทิ้งถิ่นที่อยู่

นักดนตรี เว้นดีดซ้อม ๕ วันก็ลืมเลือน
นักแม่นธนู เว้นฝึกซ้อม ๗ วัน ก็ไม่แม่นยำ
ภรรยาที่ดีจากไปเดือนเดียวก็เป็นอื่น
นักเรียนเว้นการเรียนกึ่งเดือนก็ลืมวิชา

ความอดทน ๑

ความตื่นตัว ๑

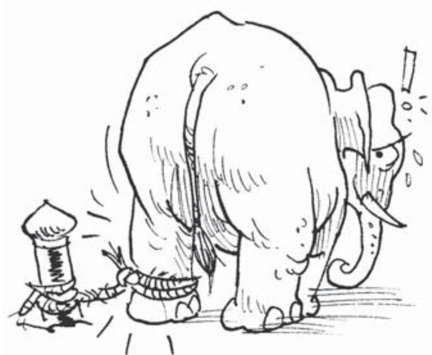
ความขยันหมั่นเพียร ๑

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ๑

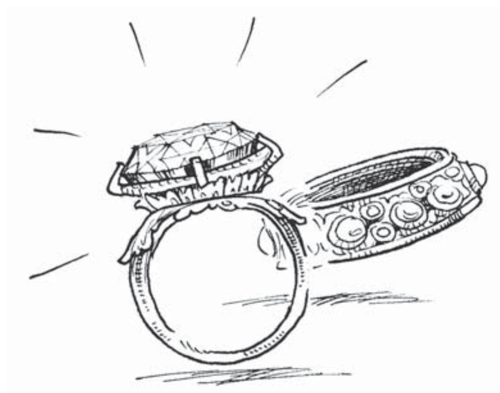
ความเอ็นดู ๑

ความมีวิจารณญาณ ๑

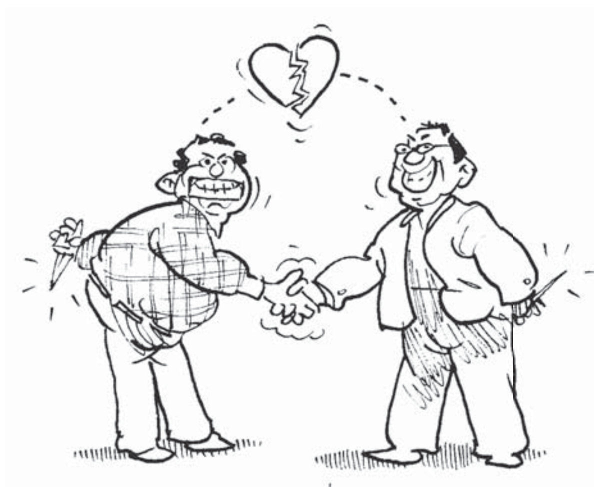
เหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ผู้นำ
และคนดีทั้งหลายจะต้องมี

ความสามัคคีของคนที่มีกำลังน้อย
แต่มีจำนวนมาก
ก็สามารถที่จะเอาชนะผู้อื่นได้
ดุจดังเชือกที่ฟั่นด้วยหญ้า
ย่อมสามารถใช้ล่ามช้างได้ ฉันนั้น

แม้มีคุณสมบัติเสมอด้วยพระสัพพัญญู
แต่ไร้ผู้อุ้มชู ย่อมไม่รุ่งเรือง
ดั่งรัตนมณีที่ล้ำค่า
ก็ยังต้องอาศัยเรือนทองรองรับจึงจะงาม

นกทั้งหลายย่อมละทิ้งต้นไม้ที่ผลวายแล้ว
นกกินปลาย่อมละทิ้งสระที่แห้งแล้ง
หญิงรักสนุกทั้งหลายย่อมละทิ้งชายที่หมดทรัพย์
อำมาตย์ราชมนตรี
ย่อมละทิ้งราชาที่สิ้นอำนาจแล้ว
ผึ้งทั้งหลายย่อมละทิ้งดอกไม้ที่เหี่ยวเฉา
สัตว์ทั้งหลายย่อมละทิ้งป่าที่ถูกไฟไหม้
ชนทั้งปวงย่อมรักกัน
เพราะเห็นแก่ประโยชน์ทั้งนั้น
ใครเล่าจะเป็นที่รักของใครจริง ๆ

วิชาความรู้
เป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์
อำมาตย์ราชมนตรี
เป็นเครื่องประดับของพระราชา
สามีเป็นเครื่องประดับของสตรี
ศีลธรรมเป็นเครื่องประดับของคนทั้งปวง

พระราชาย่อมพินาศเพราะอำมาตย์ชั่ว
ฤาษีย่อมพินาศเพราะยังข้องอยู่ในโลก
บุตรย่อมพินาศเพราะพ่อแม่เอาใจมากเกินไป
ตระกูลย่อมพินาศเพราะมีลูกเลว
ความประพฤติย่อมเสื่อมเสีย
เพราะคลุกคลีกับคนชั่ว

วิชาความรู้เสื่อมสิ้นไปเพราะขาดการฝึกฝน
สตรีเสื่อมเสียเพราะชอบสนุกเป็นนิตย์
การทำไร่นาไม่ค่อยได้ผลเพราะเมล็ดพันธุ์เลว
พระราชาเสื่อมเสีย
เพราะความเลวของอำมาตย์ราชเสวก

บัณฑิตไม่ควรมองข้ามปมคำสอน
ที่นักปราชญ์ผูกไว้แม้แต่บทเดียว
เปรียบเสมือนดวงอาทิตย์
ที่ส่องสว่างแก่โลก
ย่อมไม่ละเลยทั้งกอไผ่และภูเขา

คนมีอำนาจ แม้จะมีความสามารถ
หากไม่มีพวกพ้องก็จะทำอะไรได้
ดุจกองไฟ ซึ่งอยู่ในที่อับลม
ย่อมมอดดับไปเอง ฉันนั้น

ดอกและผลของต้นไม้ ย่อมเจริญ
เพราะอาศัยดินดี ฉันใด
บุญกุศล คุณงามความดี ย่อมเจริญ
เพราะการคบหาคนดี ฉันนั้น

คนชั่วช้า

แม้ผู้รู้ทั้งหลายจะพากันสั่งสอนสักเท่าใด
ก็ยังเป็นคนคดโกงอยู่นั่นเอง
เช่นเดียวกับถ่านไฟ ถึงจะขัดสีเท่าไร
ก็ยังคงมีสีดำอยู่นั่นเอง

ศาสตร์ ถึงแม้จะพินิจพิเคราะห์แล้ว
ก็ควรพินิจพิเคราะห์ให้มากขึ้น
ท้าวพระยาถึงแม้จะโปรดปราน
ก็ควรต้องเกรงขาม
สาวงามแม้จะเป็นของเราแล้ว
ก็ควรจะระมัดระวังให้ดี
เพราะจะควบคุมศาสตร์ ท้าวพระยา
และสาวงามให้อยู่ในอำนาจได้อย่างไร

ผู้นำย่อมมีตา มีหู นับร้อย
จึงได้ทราบเรื่องราวอยู่ตลอดเวลา
แม้กระนั้น
ก็พึงทำเป็นคนตาบอดหูหนวกเสียบ้าง
นี้เป็นลักษณะของผู้นำ

คนที่ทำบุญหรือทำบาปก็ตาม
พึงดูต้นไม้ใหญ่เช่นต้นไทร เป็นตัวอย่าง
ซึ่งเกิดจากเมล็ดพันธุ์เล็กนิดเดียว
กลายเป็นต้นไม้ใหญ่ มีผลมากมาย

ปูไม่มีหัวก็ยังเดินได้
งูไม่มีตีนก็ยังเลื้อยได้
แม่ไก่ไม่มีนมก็ยังเลี้ยงลูกได้
ฉะนั้น คนจึงไม่ควรดูหมิ่นกัน

ผู้ต้องการความรู้
พึงพินิจพิเคราะห์ แสวงหาความรู้
จากครูผู้เชี่ยวชาญ
เพราะความรู้เหมือนข้าวสุกในหม้อ
แม้เมื่อตักใส่ภาชนะก็ยังคงเป็นข้าวสุกอยู่

พอเอ่ยปากขอเขาเท่านั้น
เทวดาประจำตัวทั้ง ๕ คือ
ปัญญา เกียรติ ความรู้
ความละอายใจ และสิริมงคล
ก็จะหนีไปหมดทันที

ขึ้นชื่อว่าศิลปะ แม้อย่างใดอย่างหนึ่ง
ก็สามารถให้สำเร็จประโยชน์ได้
จงดูศิลปะการดีดกรวดของคนง่อยเปลี้ย
อันทำให้เขาได้รับพระราชทานหมู่บ้าน
ในทิศทั้ง ๔ เป็นตัวอย่าง

หูจะงามด้วยการสดับตรับฟัง
หาใช่เพราะใส่ตุ้มหูไม่
ร่างกายของชนชั้นสูงจะงาม
ก็เพราะรู้จักช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
หาใช่เพราะลูบไล้ผงจันทน์ไม่

ผู้ที่เก็บเอาผลดิบของต้นไม้ที่กำลังมีผลไปกิน
ย่อมไม่รู้รสชาติของผลไม้นั้น
ทั้งยังทำให้ต้นไม้นั้นสูญพันธุ์ไปด้วย
ประเทศชาติก็เหมือนต้นไม้ใหญ่
ถ้าผู้ปกครองบริหารบ้านเมืองโดยไม่ชอบธรรม
ย่อมทำให้ประเทศชาติไม่มีความสุขความเจริญ
ทั้งยังทำให้ประเทศชาติล่มจมอีกด้วย

ต้นไม้เมื่อมีผลดก ย่อมมีกิ่งน้อมลง
ผู้มีความรู้ ก็อ่อนน้อมถ่อมตนเช่นกัน
ไม้แห้งย่อมไม่อ่อนมีแต่จะหักไป
เช่นเดียวกับคนโง่
ที่ไม่รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน

ความไม่มีโรคเป็นลาภอย่างยิ่ง
ความรู้จักพอเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง
คนที่สนิทสนมไว้วางใจกันเป็นญาติอย่างยิ่ง
นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

เป็นที่ทราบกันดีว่า

ความเป็นพระราชาก็ดี ความอุดมสมบูรณ์ก็ดี
ความมีโภคทรัพย์ก็ดี การเกิดในตระกูลสูงก็ดี
ความบริสุทธิ์ผุดผ่องก็ดี
ความเป็นผู้เฉลียวฉลาดก็ดี
ความมีอายุยืนก็ดี ความไม่มีโรคก็ดี
เป็นผลสืบเนื่องมาจากการประพฤติถูกต้อง
ตามทำนองคลองธรรมทั้งนั้น

หว่านพืชชนิดใดย่อมได้ผลชนิดนั้น
ผู้ทำดีย่อมได้รับผลดี
และผู้ทำชั่วย่อมได้รับผลชั่ว

ทานเป็นยาเสน่ห์
ความตระหนี่เป็นยาชัง
ทานเป็นยาทำให้คนมีเกียรติยศชื่อเสียง
ความตระหนี่เป็นยาทำให้คนไร้พวก

พระพุทธเจ้าผู้ทรงพระคุณอันยิ่งใหญ่
ตรัสไว้ว่า

กระดูกของคนคนหนึ่ง
หากเก็บรวบรวมไว้
เพียงกัปเดียวเท่านั้น
ก็จะกองเท่าภูเขา

ผู้ชักชวนให้คนอื่นทำบุญได้ ๔ ส่วน
ผู้ที่ช่วยทำงานได้บุญ ๓ ส่วน
ผู้ที่อนุโมทนา
คือพลอยชื่นชมยินดีด้วยได้บุญ ๑ ส่วน
ส่วนเจ้าของทาน ได้บุญเท่ากับบุญ
ที่บุคคล ๓ ประเภทได้รับรวมกัน

พระมหากษัตริย์บรรทมเพียงยามเดียว
นักปราชญ์นอนเพียงสองยาม
ผู้ปกครองเรือนนอนเพียงสามยาม
แต่คนเข็ญใจนอนเต็มที่ทั้งสี่ยาม

จงเลิกคลุกคลีกับคนชั่ว

จงคบหาสมาคมกับคนดี

จงทำความดีทั้งกลางวัน กลางคืน

จงนึกถึงความไม่เที่ยงอยู่ตลอดเวลา

วันคืนล่วงไป ๆ
ชีวิตสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ก็พลอยล่วงไปด้วย
เพราะฉะนั้นสาธุชนจงอย่าได้ละเลย
คำสอนของพระพุทธเจ้า

อมฤตธรรมนำสุข

อีกไม่นานร่างกายนี้
จักปราศจากวิญญาณถูกทอดทิ้ง
ทับถมแผ่นดิน
เหมือนท่อนไม้อันหาประโยชน์มิได้

ใครจักครองแผ่นดินนี้
พร้อมทั้งยมโลกและเทวโลก
ใครจักเลือกเฟ้นพระธรรมบท
ที่ทรงแสดงไว้ดีแล้ว
เหมือนนายมาลาการผู้ฉลาด
เลือกเก็บดอกไม้ ฉันนั้น

เมื่อเกิดมาแล้วจะต้องตาย
ก็ควรสร้างบุญกุศลไว้ให้มาก
เหมือนนายมาลาการ
ร้อยพวงมาลัยเป็นจำนวนมาก
จากกองดอกไม้ ฉันนั้น

ตลอดระยะเวลาที่บาปยังไม่ให้ผล
คนพาลสำคัญบาปเหมือนน้ำผึ้ง
ต่อเมื่อมันให้ผลนั้นแหละ
เขาย่อมได้รับทุกข์

กรรมชั่วที่ทำแล้ว
ยังไม่ให้ผลทันทีทันใด
เหมือนนมที่รีดใหม่ ๆ
ไม่กลายเป็นนมเปรี้ยวในทันที
แต่มันจะค่อยๆ เผาผลาญผู้กระทำในภายหลัง
เหมือนไฟไหม้แกลบฉันนั้น

เมื่อมือไม่มีแผล
บุคคลจะจับต้องยาพิษได้
ยาพิษนั้นไม่สามารถทำอันตรายได้
บาปก็ไม่มีแก่ผู้ไม่ทำบาป

สัตว์บางพวกกลับมาเกิดในโลกอีก
พวกที่ทำบาปไปนรก
พวกที่ทำดีไปสวรรค์
พวกที่หมดอาสวกิเลส ปรินิพพาน

ความแก่และความตาย
ไล่ต้อนอายุสัตว์ทั้งหลายไป
เหมือนเด็กเลี้ยงโคถือท่อนไม้
คอยไล่ต้อนฝูงโคไปสู่ที่หากินฉันนั้น

ร่างกายนี้แก่หง่อมแล้ว
เป็นรังของโรค
แตกทำลายง่าย
ร่างกายอันเน่าเปื่อยนี้
จักแตกสลายไป
เพราะชีวิตสิ้นสุดลงที่ความตาย

เมื่อยังอยู่ในวัยหนุ่มสาว
ไม่ทำตัวให้ดีและไม่หาทรัพย์ไว้
พอถึงวัยแก่เฒ่า
พวกเขาย่อมนั่งซบเซา
เหมือนนกกระเรียนแก่
จับเจ่าอยู่ริมสระที่ไร้ปลาฉันนั้น

อย่าประพฤติสิ่งเลวทราม
อย่าอยู่ด้วยความประมาท
อย่ายึดถือความเห็นผิด
อย่าทำตนเป็นคนรกโลก

ลุกขึ้นเถิด
อย่ามัวประมาทอยู่เลย
จงประพฤติสุจริตธรรม
เพราะผู้ประพฤติธรรม
ย่อมอยู่เป็นสุข
ทั้งโลกนี้และโลกหน้า

สูเจ้าทั้งหลาย
จงมาเถิดมาดูโลกนี้
อันวิจิตรพิสดาร
เหมือนกับราชรถทรง
ณ ที่นี้แหละ
เหล่าคนโง่พากันหมกอยู่
แต่ผู้รู้หาข้องอยู่ไม่

โลกนี้มืดมน
น้อยคนนักจักเห็นแจ้ง
น้อยคนจะไปสวรรค์
เหมือนนกติดข่ายนายพราน
น้อยนักจะหลุดรอดไปได้

แน่นอนทีเดียว
คนตระหนี่ไม่มีโอกาสไปเทวโลก
แน่นอน
คนโง่ไม่สรรเสริญการให้
แต่คนฉลาดยินดีให้ทาน
นี่แล ที่บันดาลให้เขาได้รับสุขในปรภพ

ไม่ทำความชั่วทุกชนิด
ทำแต่ความดี
ทำใจให้ผ่องใส
นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ความไม่มีโรค เป็นลาภอย่างยิ่ง
ความรู้จักพอ เป็นทรัพย์อย่างยิ่ง
ความไว้วางใจกัน เป็นญาติอย่างยิ่ง
พระนิพพาน เป็นสุขอย่างยิ่ง

บุรุษที่จากไปนาน
เมื่อกลับมาจากที่ไกลโดยสวัสดี
ญาติและมิตรสหายย่อมยินดีต้อนรับ
ในทำนองเดียวกัน
บุญที่ได้ทำไว้
ย่อมต้อนรับผู้ที่จากโลกนี้
เหมือนฝูงชนต้อนรับญาติ
ผู้เป็นที่รักที่กลับมาบ้านฉันนั้น

บัดนี้เธอแก่ดังใบไม้เหลือง
ยมทูตกำลังเฝ้ารออยู่
เธอกำลังยืนอยู่
ที่ธรณีประตูแห่งการจากพราก
แต่เสบียงเดินทางของเธอไม่มี

คนมีปัญญา
ควรขจัดมลทินของตน
ทีละน้อย ๆ ทุกขณะโดยลำดับ
เหมือนนายช่างทองปัดเป่าสนิมแร่

ถ้าเห็นว่าจะได้สุขอันยิ่งใหญ่
ด้วยการสละสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ
นักปราชญ์ก็ควรสละสุขเล็กน้อย
เพื่อเห็นแก่สุขอันยิ่งใหญ่

บุคคลหว่านพืชเช่นใด
ย่อมได้ผลเช่นนั้น
ผู้ทำกรรมดีย่อมได้ผลดี
ผู้ทำกรรมชั่วย่อมได้ผลชั่ว

ถ้าประสบทุกข์
เพราะบุญบาปที่ทำไว้ก่อนเป็นเหตุ
ชื่อว่าเปลื้องบาปเก่าที่ทำไว้
ดุจเปลื้องหนี้ฉะนั้น

กษัตริย์ พราหมณ์ แพทย์ ศูทร
จัณฑาล และคนงานชั้นต่ำ
ประพฤติธรรมในโลกนี้แล้ว
ย่อมเป็นผู้เสมอกันในสวรรค์ชั้นไตรทิพย์

ประโยชน์ได้ล่วงเลยคนเขลา
ผู้มัวถือฤกษ์อยู่
ประโยชน์เป็นฤกษ์ของประโยชน์
ดวงดาวจักทำอะไรได้

คนมีปัญญาทราม ได้ยศแล้ว
ย่อมประพฤติสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตน
ย่อมปฏิบัติเพื่อเบียดเบียนทั้งตนและผู้อื่น

ผู้ทำบาป
ย่อมเศร้าโศกในโลกนี้
ละไปแล้วก็เศร้าโศก
ชื่อว่าเศร้าโศกในโลกทั้งสอง
เขาเห็นกรรมอันเศร้าหมองของตน
จึงเศร้าโศกและเดือดร้อน

คนเหล่าใด
อันเทวทูตตักเตือนแล้ว
ยังประมาทอยู่
คนเหล่านั้นเข้าถึงกายอันเลว
ย่อมเศร้าโศกสิ้นกาลนาน

คนใดหยิ่งเพราะชาติ
หยิ่งเพราะทรัพย์
หยิ่งเพราะสกุล
ย่อมดูหมิ่นญาติของตน
ข้อนั้นเป็นเหตุแห่งความเสื่อมของคนนั้น

ผู้มีปรีชาได้โภคะแล้ว
ย่อมสงเคราะห์หมู่ญาติ
เพราะการสงเคราะห์นั้น
เขาย่อมได้เกียรติ
ละไปแล้วย่อมบันเทิงในสวรรค์

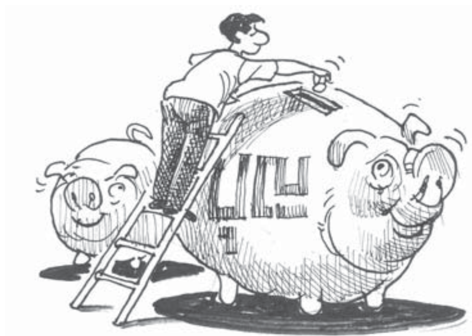
ตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล
คนเขลายังเข้าใจว่ามีรสหวาน
แต่บาปให้ผลเมื่อใด
คนเขลาย่อมประสบทุกข์เมื่อนั้น

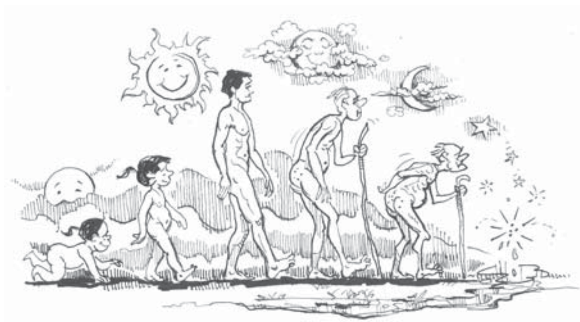
ถ้าท่านกลัวทุกข์
ถ้าท่านไม่รักทุกข์
ก็อย่าทำบาปกรรม
ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับ

เราคิดค้นหาทุกทิศแล้ว
ก็ไม่พบผู้อื่น
ซึ่งเป็นที่รักยิ่งกว่าตนในที่ไหน ๆ
ถึงผู้อื่นก็มีตนเป็นที่รักมากอย่างนี้
เพราะฉะนั้น
ผู้รักตนจึงไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น

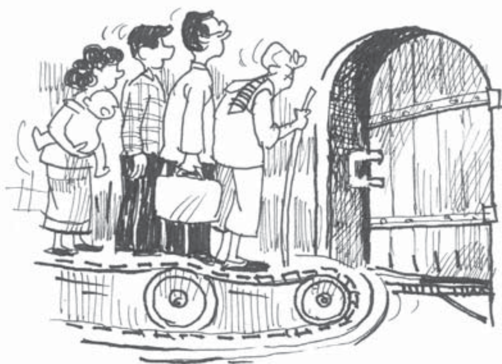
ถ้าบุรุษจะพึงทำบุญ
ควรทำบุญนั้นบ่อย ๆ
ควรทำความพอใจในบุญนั้น
การสั่งสมบุญนำความสุขมาให้

วันคืนย่อมล่วงไป
ชีวิตย่อมหมดเข้าไป
อายุของสัตว์ย่อมสิ้นไป
เหมือนน้ำแห่งแม่น้ำน้อย ๆ ฉะนั้น

อายุของมนุษย์มีน้อย
คนดีพึงดูถูกอายุนั้นเสีย
พึงประพฤติดุจคนมีศีรษะถูกไฟไหม้
มฤตยูจะไม่มาถึงย่อมไม่มี

ทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่
ทั้งเขลา ทั้งฉลาด
ล้วนไปสู่อำนาจแห่งความตาย
ล้วนมีความตายเป็นเบื้องหน้า

ควรทำวันคืนไม่ให้เปล่า
จากประโยชน์น้อยหรือมาก
เพราะวันคืนผ่านบุคคลใดไป
ชีวิตของบุคคลนั้น
ย่อมพร่องจากประโยชน์นั้น

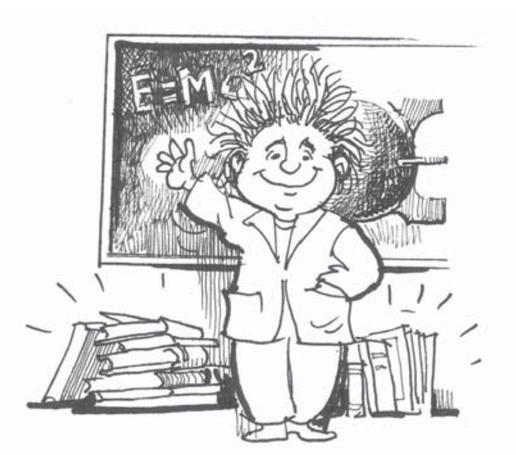
ศีลเป็นที่พึ่งเบื้องต้น
เป็นมารดาของกัลยาณธรรมทั้งหลาย
เป็นประมุขของธรรมทั้งปวง
เพราะฉะนั้น
ควรชำระศีลให้บริสุทธิ์

ผู้ครองเรือนขยัน ดีข้อหนึ่ง
มีโภคทรัพย์แล้วแบ่งปัน ดีข้อสอง
ถึงทีได้ผลสมหมาย ไม่มัวเมา ดีข้อสาม
ถึงคราวสูญเสียประโยชน์
ไม่หมดกำลังใจ ดีครบสี่

คนเราถึงมีชาติกำเนิดต่ำ
แต่หากขยันหมั่นเพียรมีปัญญา
ประกอบด้วยอาจาระและศีลก็รุ่งเรืองได้
เหมือนไฟถึงอยู่ในคืนมืดก็สว่างไสว

ความใฝ่เรียนสดับ
เป็นเครื่องพัฒนาความรู้
ความรู้จากการเรียนสดับนั้น
เป็นเครื่องพัฒนาปัญญา
บุคคลที่อยู่ด้วยปัญญา
ก็รู้จักสิ่งที่เป็นประโยชน์
ประโยชน์ที่รู้จักแล้วก็นำสุขมาให้

ค่อย ๆ ตั้งตัว เหมือนค่อย ๆ
ก่อไฟจากกองน้อย ค่อย ๆ
เก็บรวบรวมทรัพย์ ดังปลวกก่อจอมปลวก

เมื่อได้เพียรพยายามแล้ว ถึงจะตาย
ก็ชื่อว่าตายอย่างไม่มีใครติเตียน
ไม่ว่าในหมู่ญาติ หมู่เทวดา
หรือว่าพระพรหมทั้งหลาย

การให้ธรรมเป็นทาน
ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

กรรมไม่ดี และไม่เป็นประโยชน์แก่ตนทำได้ง่าย
ส่วนกรรมใดดีและเป็นประโยชน์กรรมนั้นแล
ทำได้ยากอย่างยิ่ง

ไม่ควรใส่ใจคำแสลงหูของผู้อื่น
ไม่ควรแส่มองธุระที่เขาทำและยังไม่ทำ
ควรตั้งใจตรวจตราหน้าที่ของตนนี่แหละ
ทั้งที่ทำแล้วและยังไม่กระทำ

ตนเองนี่แหละสำคัญกว่า
สำคัญกว่าเป็นไหนๆ
ตระเตรียมตนไว้ให้ดีก่อน
แล้วต่อไปก็จะได้สิ่งที่รัก

มีญาติพวกพ้องมากย่อมเป็นการดี
เช่นเดียวกับต้นไม้ในป่าที่มีจำนวนมาก
ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่โดดเดี่ยว
ถึงจะงอกงามใหญ่โตสักเท่าใด
ลมก็พัดให้โค่นลงได้

การได้ยศ การได้ลาภ การเลี้ยงชีพ
ด้วยการยอมลดคุณค่าของชีวิต
หรือด้วยการประพฤติอธรรมเป็นสิ่งน่ารังเกียจ

ผลประโยชน์ทั้งปวง
ตั้งอยู่ที่หลัก ๒ ประการ
คือการได้สิ่งที่ยังไม่ได้
และการรักษาสิ่งที่ได้แล้ว

ผู้ปกครองที่ฉลาด
พึงแสวงสุขเพื่อประชาชน
ท่านผู้ครองแผ่นดินทั้งหลาย
การที่ทำโดยผลีผลามจะแผดเผาตัวได้

พึงสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ
พึงสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต
พึงสละอวัยวะ ทรัพย์ และแม้ชีวิต
เพื่อรักษาความถูกต้อง

ได้ลาภ เสื่อมลาภ ได้ยศ เสื่อมยศ นินทา
สรรเสริญ สุข และทุกข์ สิ่งเหล่านี้เป็นธรรมดา
ในหมู่มนุษย์ไม่มีความเที่ยงแท้แน่นอน
อย่าเศร้าโศกเลย ท่านจะโศกเศร้าไปทำไม

โอวาทของ
ท่านเหลี่ยวฝาน

ช่วยเหลือผู้อื่นทำความดี

บางคนนั้นเมื่อรู้ตัวว่าเขาเป็นคนไม่ดีเสียแล้ว
เขาก็ทำตัวเหลวแหลกยิ่งขึ้น
เมื่อเป็นคนดีไม่ได้ก็ยอมเป็นคนชั่วเสียเลย
คนเช่นนี้ก็มีให้เห็น ๆ กันอยู่มากมาย
เราจะต้องสังเกตว่าเขาผู้นั้น
มีความสามารถอะไรบ้าง ถ้าเป็นสิ่งที่เรายังไม่มี
ก็จงรีบรับเอาความดีนั้นมาใส่ตนเถิดอย่าได้รีรอเลย
จะต้องรู้จักชมเชยสรรเสริญความดีงาม
ความสามารถของผู้อื่นให้แผ่ไพศาลไป
อย่าได้มีจิตริษยา
ในชีวิตประจำวันไม่ว่าเราจะพูดสักคำ
จะทำอะไรสักอย่าง จงอย่าทำเพื่อประโยชน์ตัวเอง
ต้องถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

รักและเคารพทุกคนอย่างเสมอหน้านั้นเป็นอย่างไร

ผู้ดีนั้นคือคนที่มีคุณงามความดี และกระทำแต่คุณงามความดีอย่างสม่ำเสมอ ส่วนคนเลวนั้น บางทีก็ซ่อนอยู่ในคราบของผู้ดี ปะปนกันบางทีก็ดูไม่ออก แต่ถ้าสังเกตให้ดีแล้ว จะเห็นความแตกต่างราวกับขาวและดำทีเดียว

ผู้ดีมีข้อแตกต่างจากคนทั่วไปนั้นคือ มีน้ำใจรักและเคารพทุกอย่างเสมอหน้ากัน แม้ทุกคนจะมีสถานภาพและจิตใจไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนก็เป็นเพื่อนมนุษย์ ที่ต้องเกิดแก่เจ็บตายด้วยกัน

สนับสนุนผู้อื่นให้เป็นผู้มีความดีพร้อม

หยกนั้นมาจากหินชนิดหนึ่ง ถ้าเราทิ้งขว้างไม่สนใจก็เป็นเพียงหินธรรมดาก้อนหนึ่ง แม้ภายในจะมีหยกเร้นอยู่ ก็ไม่สามารถปรากฏความมีค่าของมันได้

แต่ถ้ามนุษย์นำมาเจียระไนเอาความเป็นหยกออกมาจากหินแกะสลักให้สวยงามก็จะเป็นของมีค่า

อย่าลืมว่าหยกมีความงามและความสำคัญขึ้นมาได้

เพราะฝีมือของมนุษย์เอง คนก็เช่นกัน

ถ้ามีคนคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำที่ดี

คนธรรมดา ๆ ก็จะกลายเป็นคนดีพร้อมไปได้

เพราะฉะนั้น จงใส่ใจในคนที่รักดี มุ่งมั่นที่จะเป็นคนดี

จงให้ความช่วยเหลือสนับสนุน

ให้กำลังใจประคับประคอง

เพื่อให้เขาเป็นคนดีพร้อมให้ได้

ชี้ทางให้ผู้อื่นทำความดี

เกิดมาเป็นมนุษย์ ทุกคนย่อมมีศีลธรรมประจำใจอยู่บ้าง
มากบ้างน้อยบ้าง ที่จะไม่มีเลยนั้นคงหายาก
นอกจากมนุษย์จะมัวสาละวนอยู่กับการแสวง
หาลาภ ยศ เงินทอง ชื่อเสียง โดยไม่คำนึงถึงศีลธรรม
ทำให้ต้องตกอยู่ในความหายนะ
ถ้าหากพบคนเช่นนี้ จงพยายามช่วยเขาให้พ้นจาก
ความหายนะให้จงได้
ดุจคนฝันร้าย ปลุกเขาให้ตื่นจากความฝัน
ให้ความรู้ความคิดที่ดีงามแก่เขา
เขาจะตื่นจากฝันร้าย กลายเป็นคนดีได้

จะช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในความคับขันได้อย่างไร

เคราะห์กรรมย่อมเกิดขึ้นได้เสมอไม่ว่ากับใคร ๆ
หากพบเห็นคนที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก
จะต้องช่วยเหลือให้ทันท่วงที
และจะต้องแก้ไขสถานการณ์ด้วยสติปัญญา
อย่างรอบคอบ เพื่อให้การช่วยนั้นประสบความสำเร็จ
การช่วยเหลือนั้นไม่ควรคำนึงถึงว่า
จะได้บุญได้คุณสักเท่าไร
ขอให้ช่วยให้ได้ทันท่วงทีจึงจะควร

กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ไม่ว่าจะอยู่ในชนบทเล็ก ๆ หรือในเมืองใหญ่ ๆ
หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์สุขของ
ส่วนรวมแล้ว
ลูกจะต้องไม่ท้อถอยในการเป็นอาสาสมัคร
เช่น ขุดคูส่งน้ำ เพื่อไว้ใช้ในหน้าแล้งหรือสร้างทำนบเพื่อ
ป้องกันน้ำท่วม หรือซ่อมสะพานชำรุดเพื่อให้การสัญจร
ไป-มาสะดวก

ไม่ทำตนเป็นปู่โสมเฝ้าทรัพย์ – หมั่นบริจาค

คนในโลกนี้ เห็นว่าปัจจัยสี่นั้นเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต และ
เงินเท่านั้นที่จะบันดาลให้ได้มาซึ่งปัจจัยสี่
เพราะฉะนั้น คนส่วนมาก จึงให้ความสำคัญแก่เงินเท่า
ชีวิต หาได้คิดสักนิดไม่ว่า หากยังมีลมหายใจ
ก็ดีอยู่หรอก ถ้าหมดลมเมื่อใด
มีใครเคยเอาอะไรติดตัวไปได้บ้าง
ผู้ที่รักเงินยิ่งชีวิต จึงควรฝึกตนให้รู้จักบริจาคทรัพย์ให้
ทานเสียบ้าง ใหม่ ๆ ก็จะเกิดความเสียดาย เพราะคน
รักเงินยิ่งกว่าชีวิตมักเป็นคนตระหนี่ใจคอคับแคบ
แต่ถ้าหมั่นบริจาคก็จะเป็นนิสัยอันดีงามขึ้น
สามารถบริจาคได้มากขึ้นและไม่นึกเสียดาย
ดังแต่แรก

ธำรงไว้ซึ่งความเป็นธรรม

ธรรมะคือประทีปที่ส่องวิถีทางแห่งชีวิต
เมื่อหนทางข้างหน้าสว่างไสว
ชีวิตย่อมดำเนินไปตามทิศทางอันถูกต้อง
ดุจดังคนที่มีนัยน์ตาดี
ย่อมสามารถเลือกเดินทางที่สะดวกที่สุดและ
ดีที่สุดได้
ธรรมะทำชีวิตให้หลุดพ้นจากห้วงแห่งความทุกข์
มีอิสรเสรีที่จะอยู่ในโลกต่อไปได้ด้วยดี

เคารพผู้อาวุโสกว่า

ในครอบครัวย่อมมีพ่อแม่พี่ป้าน้าอาที่มีอาวุโสกว่าเรา เราต้องเคารพรักรู้จักปรนนิบัติเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข

ให้ความสุขสำราญแก่ท่าน ให้ความสนิทสนมกลมเกลียวยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากัน พูดจากันด้วยความไพเราะ นานไปก็จะเป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม

ในประเทศเรานั้นมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ที่เราจะต้องแสดงความจงรักภักดีรับราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อย่ามัวเมาอำนาจใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา อย่าทำด้วยความลำพองใจ ให้มีความเคารพทุกคนดุจดังเคารพพระมหากษัตริย์

รักชีวิตผู้อื่นดุจรักชีวิตตนเอง

มนุษย์จักทรงความเป็นมนุษย์อยู่ได้ก็ด้วยจิตที่มีเมตตากรุณา การเอาชนะสิ่งที่ยากที่สุดก็คือใจของตนเอง ต้องเริ่มปลูกฝังจิตใจให้มีเมตตากรุณาก่อนการสั่งสมคุณธรรมใด ๆ ก็ต้องเริ่มที่จิตอันประกอบด้วยเมตตากรุณาเช่นกัน

การนำตัวไหมลงไปต้มน้ำร้อน ๆ
เพื่อทำเครื่องนุ่งห่มที่นิยมกันว่าสวยงามมีค่ามาก
ที่แท้เป็นบาปกรรมโดยไม่รู้ตัว
ความจริงผ้าไหมมิใช่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์
เราน่าจะใช้ผ้าฝ้ายที่ไม่ต้องเบียดเบียนสัตว์จะมิดีกว่าหรือ

การกระทำความดีนั้น ทำดีแล้วดีจริงหรือไม่

ถ้าเราทำเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น
ถึงแม้เราจะตีเขาก็ดีจะดุด่าเขาก็ดี
ก็ล้วนแต่เป็นการทำดีทั้งนั้น
แต่ถ้าเพื่อประโยชน์ของเราเองเราจึงอ่อนน้อมต่อผู้อื่น
ทำความคารวะต่อผู้อื่นนี่เป็นความดีปลอมไม่ใช่ดีจริง

ทำความดีโดยบริสุทธิ์ใจ หรือแฝงด้วยเจตนาใด ๆ

ขอให้เริ่มไตร่ตรองสำรวจตัวเองอย่างระมัดระวัง
อาศัยกำลังใจของเราเองซักฟอกจิตใจให้สะอาด
ไม่ว่าจะทำอะไรก็ให้คิดถึงประโยชน์สุขของผู้อื่นก่อน
แล้วทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ
ไม่แฝงด้วยเจตนาที่จะต้องการตอบแทนจากใคร
จึงจะเป็นความดีโดยบริสุทธิ์

การทำดีที่มีผู้รู้เห็นและไม่มีผู้รู้เห็น

ถ้าเราทำดีมีคนรู้เห็นมากก็กลายเป็นความดีทางโลกไป

แต่ทำดีแล้วไม่มีผู้รู้เห็นเหมือนการปิดทองหลังพระ

นี่เป็นความดีทางธรรม ความดีทางโลก
จะได้รับแต่ชื่อเสียง เกียรติยศความมั่งคั่งเป็นผลตอบแทน

การมีชื่อเสียงโด่งดังนั้นชาวโลกเห็นว่ามีบุญวาสนา

แต่ทางธรรมแล้วเห็นว่าผู้นั้นมิได้ทำความดีมากพอกับการมีชื่อเสียงจึงมักจะได้รับผลไม่ดีในบั้นปลาย

ความดีที่ทำผิดหรือทำถูก

การทำความดีที่คนนำไปเป็นเยี่ยงอย่าง

ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้จึงจะเป็นความดีที่แท้

ความดีที่กระทำครึ่งๆ กลางๆ และทำอย่างสมบูรณ์

การทำบุญด้วยเงินน้อยนิดกลับเป็นบุญที่เต็มเปี่ยม เพราะจิตใจเต็มไปด้วยกุศลเจตนา

แม้ทำบุญด้วยเงินมากมายหากจิตใจศรัทธาเพียงครึ่งๆ กลางๆ

การทำความดีนั้นจะมีผลเพียงครึ่งๆ กลางๆ เท่านั้น

การทำความดีนั้นเมื่อทำแล้วก็แล้วกัน อย่าได้นำมาคิดถึงบ่อยๆ ราวกับว่าการทำความดีนั้นช่างใหญ่ยิ่งนัก ใครก็ทำไม่ได้เหมือนเรา ถ้าคิดเช่นนี้ความดีก็จะเหลือเพียงครึ่งเดียว

แต่ถ้าทำแล้วไม่นำมาใส่ใจอีก คิดแต่จะทำอะไรต่อไปอีกจึงจะดี จึงจะเป็นความดีที่สมบูรณ์

ความดีใหญ่หรือเล็ก

พลังแห่งกุศลกรรมจะยิ่งใหญ่หลายเท่านัก
แม้จะเป็นเรื่องเล็ก
แต่ถ้ากระทำเพื่อชนหมู่ใหญ่แล้วไซร้
ความดีนั้นก็ใหญ่หลวงยิ่งนัก
หากทำดีเพื่อตนเองแล้วไซร้
แม้จะทำดีขนาดไหนก็ได้ผลน้อยมาก
การทำดีไม่ว่าจะมากหรือน้อยเพียงใด
ขึ้นอยู่กับเจตนาในการทำความดีนั้นเพื่อผู้อื่น
หรือเพื่อตนเอง

ความยากง่ายในการทำความดี

คนที่มีเงินมีอำนาจนั้น
ถ้าจะทำความดีย่อมง่ายกว่า
ผู้ที่ไม่มีทั้งเงินและอำนาจ
แต่พวกนี้ไม่ชอบทำความดี
เพราะฉะนั้นผู้ที่มีโอกาสทำความดีได้ง่าย
เพราะมีทั้งเงินและอำนาจกลับไม่ยอมทำความดี
ส่วนผู้ที่ไม่มีเงินไม่มีอำนาจ กว่าจะทำความดีได้
ก็ด้วยความยากลำบากยิ่ง
นี่คือความแตกต่างกันในคุณค่าของความดี

แสวงหาจากภายนอก

การแสวงหาแต่สิ่งที่ดีงามนั้นย่อมได้สิ่งที่ดีงามตามปรารถนา

ในทำนองเดียวกันหากไม่สำรวจตนเองกลับดิ้นรน คิดแสวงหาจากภายนอก

แม้จะแสวงหามาได้ก็เป็นเพียงได้ตามชะตากำหนดไว้เท่านั้น ไม่ใช่ได้เพราะความดีของเรา เพราะการแสวงหาจากภายนอกนั้น

อาจจะต้องใช้ความพยายามในทางที่ถูกต้องบ้างผิดบ้าง ไม่ได้ด้วยเล่ห์ก็เอาด้วยมนต์ ไม่ได้ด้วยกลก็เอาด้วยคาถา แสวงหาด้วยแรงขับของกิเลสตัณหา จึงไม่ทันได้คำนึงถึงศีลธรรม เป็นการสูญเปล่าทั้งสองทาง ทางธรรมก็เสียหายแล้ว ทางโลกก็เสียหายอีก

การแสวงหาจากภายนอกนั้นจึงไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

ชะตาชีวิต

คนในโลกนี้แม้จะอยู่ในภาวะแวดล้อมเดียวกัน
ในเวลาที่ไม่ต่างกัน แต่บางคนกลับได้รับสิ่งดีมีสุข
บางคนกลับได้รับแต่ความยากจนเป็นทุกข์
มีความแตกต่างกันมากมาย ผู้รู้ย่อมเข้าใจดีว่า
นั่นล้วนแต่เป็นผลที่เกิดจากใจตนเองทั้งสิ้น
ผู้ไม่รู้ย่อมถือว่าเป็นชะตาชีวิตที่ลิขิตมาแล้ว
อย่างแก้ไขไม่ได้ หารู้ไม่ว่าก็ทุกสิ่งเกิดจากใจตนเอง
แล้วทำไมตนเองจะแก้ไขไม่ได้เล่า
ครอบครัวใดสร้างสมแต่ความดีงาม
ไม่เพียงแต่หัวหน้าครอบครัวเท่านั้น
ที่จะได้เสวยผลแห่งกรรมดีนั้น แม้แต่ลูกหลาน
เหลนโหลนก็จะพลอยได้เสวยผลแห่งกรรมดีนั้นด้วย
วิเคราะห์ดูให้ดีแล้วจะเห็นได้ว่า
ชะตาชีวิตไม่สามารถควบคุมมนุษย์ไว้ได้เสมอไป
จิตใจมนุษย์สำคัญกว่า จิตใจที่ดีงาม
ย่อมกระทำแต่สิ่งที่ดีงามและได้รับผลที่ดีงาม
ผู้มีจิตใจทรามย่อมกระทำแต่สิ่งที่เลวทรามและได้ผลที่ทราม

กายช่วยเหลือผู้อื่น

รู้จักใช้แรงกายช่วยเหลือผู้อื่นแทนแรงเงินที่ตนขาดแคลน
ไม่คอยคิดที่จะให้ผู้อื่นมาช่วยตน
แต่ไม่รังเกียจที่จะช่วยผู้อื่น
ตั้งหน้าทำมาหากินหนักเอาเบาสู้
อดออมถนอมตนไม่นานนัก
คนจนก็จะกลายเป็นคนรวย คนรวยก็จะไม่จน

อายุยืน

แม้อายุสั้นอายุยาวก็เช่นกัน
ถ้าเราไม่เชื่อว่าชะตาชีวิตได้ลิขิตให้เรามีอายุสั้น
เราก็จะไม่พะวงถึงความตาย ตั้งหน้าประกอบกรรมดี
ไม่ใช่รอความตายไปวันหนึ่งๆ
ผู้ที่เชื่อว่าชะตาชีวิตได้ลิขิตมาให้อายุยืน
ก็จะทะนงตนว่ายังมีชีวิตอีกยาวนานเกิดความประมาท
เกียจคร้านที่จะประกอบกรรมดี ผัดวันประกันพรุ่ง
ดื่มสุรา นารี เล่นพาชี กีฬาบัตร เผาผลาญชีวิตไปทุกวัน
อายุจักยืนนานไปได้อย่างไร

การฝึกฝนตนเอง

ความชั่วร้ายมิได้อยู่ที่ความรวยความจน
มิได้อยู่ที่ความมีอายุยืนหรืออายุสั้น
ความสุขความทุกข์นั้น
ย่อมขึ้นอยู่ที่เราจะสามารถประกอบคุณงามความดี
ได้มากน้อยเท่าใดต่างหากเล่า
การฝึกฝนตนเองให้ประกอบกรรมดีนั้น
ย่อมเป็นการสั่งสมบุญบารมีโดยแท้

อย่ายึดมั่น

ขอให้ลูกจำไว้ว่าแม้ลูกจะมีบุญวาสนาชะตาสูง
ก็อย่ายึดมั่นว่าจะเป็นเช่นนี้ตลอดเสมอไป
อาจจะมีวันที่ตกต่ำลงได้ ถ้าลูกไม่รู้จักการระวังตัว
ยามใดที่ลูกรู้สึกชีวิตมีแต่ความราบรื่น
ปลอดโปร่ง สะดวกสบายไปเสียทุกสิ่ง
ลูกก็อย่ายึดมั่นว่าจะเป็นเช่นนั้นตลอดไป
อาจจะมีวันที่ต้องประสบความยุ่งยาก
เดือดร้อน ถ้าลูกไม่ตั้งตนอยู่ในศีลธรรมอยู่เสมอ

โลกธรรม

ยามใดที่ลูกได้รับยศถาบรรดาศักดิ์อันสูงส่ง
ลูกก็อย่ายึดมั่นในโลกธรรมนั้นว่าจะแน่นอนเสมอไป
ต้องเตือนสติตนเองอยู่เสมอว่า
สักวันหนึ่งยศศักดิ์ชื่อเสียงเงินทองและความสุขทั้งมวล
อาจจะพังพินาศไปในพริบตาเดียวก็ได้
ถ้าลูกไม่หมั่นประกอบความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป
แม้ลูกจะมีความรู้ความสามารถเพียงใด
ก็จงอย่าทะนงตนว่าใครก็สู้ไม่ได้
ลูกจะต้องหมั่นฝึกฝนเพื่อให้ความรู้นั้นแตกฉานยิ่งขึ้น
ถ้าลูกทำได้เช่นนี้ ลูกก็จะเป็นผู้ที่มีคุณธรรมอันสูงส่ง

รายชื่อผู้ร่วมจัดพิมพ์หนังสือ อมตวาจา

๑. พระธรรมเสนาบดี เจ้าอาวาสวัดพระธาตุดอยสุเทพ ราชวรวิหาร
๒. พระศรีสุธรรมเวที ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร
๓. พล.อ.ธงชัย - คุณศยารักษ์ เกื้อสกุล
๔. พล.อ.ปมุข อุทัยฉาย
๕. ครอบครัวศุขะ
๖. พ.อ.พรประสิทธิ์ กล่ำสมบัติ
๗. พล.อ.ต.จิรวัฒน์ - ผศ.ดร.สุทธีพร มูลศาสตร์
๘. พล.ต.ณัฏฐ์สิทธิ์ ละแมนชัย
๙. พ.อ.อดิเทพ มโนการ
๑๐. พ.อ.ปิยะมิตร พลเยี่ยม และครอบครัว
๑๑. ครอบครัวสุขสยาม
๑๒. คุณสุพจน์ ธูปแพ
๑๓. อาจารย์นวลฉวี คุ้มประยูร
๑๔. คุณสุรชัย เชื้อเล็ก
๑๕. คุณเพชรรัตน์ สุทธิพงษ์ไกวัล
๑๖. คุณนิตยา สุทธิพงษ์ไกวัล
๑๗. คุณณัฐรุจา สุทธิพงษ์ไกวัล
๑๘. นายพงศ์สันท์-พ.ต.ท.หญิง รัตนา-ด.ช.จิตรภานุ ละมูนกิจ
๑๙. คุณจริยา กสิวิทย์อำนวย
จ.ส.อ.กฤษฎา - นายณรงค์พงศ์
นายพงศ์ภวัน คชเกตุ

๒๐. คุณชำเรือง ปิ่นนาค (เจ๊อ้วนกะหรี่ปั๊บ)
๒๑. คุณสุวรรณี เตชะเพิ่มผล
๒๒. คุณเกรียงศักดิ์ คุณพิมพ์ไท นุชลำยอง
๒๓. คุณภูวเดช - คุณวิภาดา เตชะเพิ่มผล
๒๔. คุณชะลอ มากจุ้ย
๒๕. อาจารย์บัวเกศแก้ว เจียรศรีวิมล
๒๖. คุณอวยพร - นายวศิน - นายวสี อัมโรสถ
๒๗. คุณพรทิพย์ - คุณกมลาลักษณ์ ตั้งนิมิตมงคล และครอบครัว
๒๘. คุณมาลี ศรีศักดิ์
๒๙. คุณเสริมวุฒิ สุวรรณโรจน์
๓๐. คุณเกรียงศักดิ์ วรรธะมานี
๓๑. คุณสุรศักดิ์ คงวงศ์สิริพร
๓๒. คุณนิพัทธ์ นิพัทธ์วรกานต์
๓๓. คุณนิ่มนวล – คุณพยนต์ เทียนประเสริฐ
๓๔. คุณรัฐพงษ์ เถามณี
๓๕. พระครูวิจิตร วีรการ
๓๖. ร.ต.บัญญัติ เขตรัมย์
๓๗. คุณสกนธ์ศักดิ์ มักพิมล
๓๘. คุณวันเพ็ญ คิดนา
๓๙. น.ท.แจ่ม หินแก้ว
๔๐. คุณวราภรณ์ จิ้วตั้น
๔๑. คุณกรศิริ วรรณนิยม
๔๒. คุณธัชพล วรรณนิยม

• กองทุน ศ.ศิลาแลง •

บัญชีธนาคารไทยพาณิชย์

เลขที่ ๐๑๘-๒๔๙๐๗๑-๕

ออมทรัพย์ สาขาบางกระบือ

โทรศัพท์ ๐๘-๑๑๒๓-๘๗๙๑ แฟกซ์ ๐-๒๒๔๑-๐๑๙๑

วันคืนล่วงไป ๆ
ชีวิตสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ก็พลอยล่วงไปด้วย
เพราะฉะนั้นสาธุชนจงอย่าได้ละเลย
คำสอนของพระพุทธเจ้า